

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2022 m. spalio 13 d.

ES išlaidose auditoriai randa daugiau klaidų

Europos Audito Rūmų nuomone, padaugėjo klaidų, susijusių su ES biudžeto išlaidomis. Nors šiandien paskelbtoje metinėje ataskaitoje auditoriai daro išvadą, kad 2021 finansinių metų ES finansinėse ataskaitose pateikiamas tikras ir teisingas vaizdas ir pajamų srityje klaidų nenustatyta, mokėjimų srityje klaidų vis dar yra per daug. Auditoriai taip pat nustato riziką, susijusią su ES lėšomis, skirtomis reaguojant į koronaviruso krizę ir agresijos karą Ukrainoje. Pirmą kartą ataskaitoje pateikiama atskira nuomonė dėl ES laikinos ekonomikos gaivinimo priemonės – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP).

Auditoriai nustatė, kad bendras su ES biudžeto išlaidomis susijusių klaidų lygis 2021 m. padidėjo iki 3,0 % (2020 m.: 2,7 %). Beveik du trečdaliai audituotų išlaidų (63,2 %) buvo laikomos didelės rizikos išlaidomis, jų dalis, palyginti su 2020 (59 %) ir ankstesniais metais, taip pat padidėjo. Šioms išlaidoms taikomos taisyklės ir tinkamumo finansuoti kriterijai dažnai yra sudėtingi, todėl klaidų tikimybė yra didesnė. Didelės rizikos išlaidas ir toliau veikia reikšmingas klaidų lygis, jo įvertis 2021 m. – 4,7 % (2020 m.: 4,0 %).

Neigiama nuomonė dėl ES biudžeto išlaidų

Kaip ir per pastaruosius dvejus metus, auditoriai daro išvadą, kad didelės rizikos išlaidų klaidų lygis buvo paplitęs, ir dėl 2021 m. ES išlaidų pateikė neigiamą nuomonę.

Įvertintas klaidų lygis nėra sukčiavimo, neefektyvumo ar išekvojimo matas: tai pinigų sumos, kuri nebuvo panaudota visapusiškai laikantis ES ir nacionalinių taisyklių, įvertis. Tačiau atlikdami savo darbą auditoriai taip pat nustatė 15 įtariamo sukčiavimo atvejų (palyginti su šešiais atvejais 2020 m.). Apie šiuos atvejus jie pranešė Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF), kuri jau pradėjo penkis tyrimus. Apie vieną iš šių atvejų taip pat pranešta Europos prokuratūrai, taip pat apie kitą atvejį, kurį Audito Rūmai nustatė 2021 m.

„Dėl agresijos karo Ukrainoje, energijos trūkumo, koronaviruso pandemijos ir klimato kaitos ES yra priversta vienu metu reaguoti į precedento neturinčių krizių pasekmes“, – teigė Europos Audito Rūmų pirmininkas Tony Murphy. – Dėl šios situacijos kyla didesnė rizika ir padaugėja iššūkių ES finansams, todėl dar svarbiau, kad Europos Komisija juos valdytų patikimai ir veiksmingai. Dirbdami atliekame svarbų vaidmenį, kad tai būtų užtikrinta.“

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos metinės ataskaitos pagrindines mintis.
Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Pirmoji nuomonė dėl EGADP išlaidų

Šiais metais auditas pirmą kartą apėmė EGADP, pagrindinį 800 milijardų eurų ES priemonių rinkinio „Next Generation EU“ (NGEU), kuriuo siekiama sušvelninti ekonominius pandemijos padarinius, komponentą. Jei ES biudžeto išlaidos grindžiamos išlaidų kompensavimu ir sąlygų laikymusi, pagal EGADP valstybės narės gauna lėšų mainais už iš anksto nustatytų tarpinių ar tikslinių reikšmių pasiekimą. 2021 m. iš EGADP buvo atliktas tik vienas mokėjimas Ispanijai. Auditoriai nustatė, kad viena iš 52 į Ispanijos mokėjimo prašymą įtrauktų tarpinių reikšmių nebuvo visapusiškai įgyvendinta, tačiau jie nemanė, kad susijęs poveikis yra reikšmingas. Tačiau auditoriai nustatė Komisijos atliekamo tarpinių reikšmių vertinimo trūkumų ir ragina tobulinti tokio paties pobūdžio būsimus vertinimus.

Auditoriai pažymi, kad kitų ES ir nacionalinių taisyklių laikymasis nėra Komisijos atliekamo mokėjimų pagal EGADP teisėtumo ir tvarkingumo vertinimo dalis, todėl Audito Rūmų nuomonėje jis neapartas. Šis aspektas bus nagrinėjamas atskirai atliekant auditus ateityje, kai Europos Komisija šioje srityje bus užbaigusi savo darbą. Be to, įvairių tarpinėse reikšmėse nurodytų reformų veiksmingumas veikiau būtų konkrečių būsimų specialiųjų ataskaitų tema.

Dėl atsako į pandemiją ir agresijos karo Ukrainoje didėja biudžetui kylanti rizika

Bendra ES biudžeto pozicija, susijusi su galimais būsimais įsipareigojimais, 2021 m. padidėjo daugiau nei dvigubai – nuo 131,9 milijardo eurų iki 277,9 milijardo eurų. Tai daugiausia lėmė 91,0 milijardo eurų obligacijų emisija, skirta NGEU priemonių rinkiniui finansuoti, ir 50,2 milijardo eurų padidinta finansinė pagalba, siekiant valstybėms narėms padėti apsaugoti nuo pandemijos nukentėjusias darbo vietas ir darbuotojus.

Auditoriai taip pat įspėja apie riziką, kurią ES biudžetui kelia agresijos karas Ukrainoje. 2021 m. pabaigoje Ukraina turėjo neapmokėtų 4,7 milijardo eurų nominaliosios vertės paskolų pagal įvairias ES programas. Europos investicijų bankas taip pat Ukrainai suteikė 2,1 milijardo eurų paskolų, kurioms taikomos ES garantijos.

2021 m. ES biudžeto neįvykdyti įsipareigojimai sumažėjo daugiausia dėl vėlavimų įgyvendinant pasidalijamojo valdymo fondus pagal 2021–2027 m. DFP ir 2021 m. pabaigoje siekė 251,7 milijardo eurų (2020 m.: 303,2 milijardo eurų). Tačiau visi neįvykdyti įsipareigojimai (įskaitant 89,9 milijardo eurų NGEU priemonei) pasiekė rekordinę 341,6 milijardo eurų sumą. Audito Rūmai pažymi, kad vis dar labai skiriasi valstybių narių 2014–2020 m. biudžeto lėšų įsisavinimas iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų). Pavyzdžiui, jei Airija, Suomija ir Kipras pareikalavo daugiau kaip trijų ketvirtadalių joms skirtų lėšų, trys ES šalys, kuriose lėšų įsisavinimo lygis buvo mažiausias (Kroatija, Slovakija ir Malta), panaudojo tik šiek tiek daugiau nei pusę savo įsipareigotų sumų.

Neišspręsti klausimai dėl Komisijos teisinės valstybės rašto Vengrijai

Savo ataskaitoje auditoriai nurodo rašytinį pranešimą, kurį Komisija išsiuntė Vengrijai 2022 m. balandžio mėn. ir kuriuo pradėta procedūra, po kurios gali būti imtasi priemonių prieš valstybę narę dėl teisinės valstybės principo pažeidimo. Metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje (MVVA), kurioje pateikiama pagrindinė informacija apie vidaus kontrolę ir finansų valdymą, Komisija nenurodo, kokį poveikį šis pranešimas gali turėti išlaidų tvarkingumui Vengrijoje.

Bendra informacija

2021 m. ES biudžeto išlaidos sudarė 181,51 milijardo eurų. Tai atitinka 2,4 % valstybių narių bendrųjų viešųjų išlaidų ir 1,3 % jų bendrųjų nacionalinių pajamų. Atsižvelgiant į EGADP išlaidas, visi ES mokėjimai 2021 m. sudarė 228,0 milijardo eurų. Apie trys ketvirtadaliai šių lėšų panaudoti pasidalijamojo valdymo būdu, t. y. sistema, pagal kurią lėšas skirsto, projektus atrenka ir ES išlaidas valdo valstybės narės.

Kiekvienais metais auditoriai atlieka ES pajamų ir išlaidų auditą ir tikrina, ar metinės finansinės ataskaitos yra patikimos ir ar pajamų ir išlaidų operacijos atitinka galiojančias taisykles.

Neigiama nuomonė reiškia, kad auditoriai nustatė plačiai paplitusių problemų. Siekdami parengti šią audito nuomonę, auditoriai testuoja operacijų imtis, kad gautų statistiškai pagrįstus įverčius, parodančius, kokių mastu ES biudžeto išlaidos yra paveiktos klaidų. Jie nustato šių išlaidų įvertintą klaidų lygį atsižvelgdami į 2 % ribą, kurią viršijus netvarkingos išlaidos laikomos reikšmingomis.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+ 352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547